

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ISSN 2522-4603

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Серія
ЮРИДИЧНІ НАУКИ

<https://doi.org/10.32689-2522-4603>

Випуск 2 (56)
2018

Засновано 2001 року
Видання виходить 4 рази на рік

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43

Об'єднана редакційна рада видання Наукові праці МАУП

М. Н. Курко, д-р юрид. наук, проф. — Голова ради

Заступники Голови

Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.

М. Ф. Гончаренко, канд. екон. наук, доц.

А. М. Кислий, д-р юрид. наук, проф.

О. І. Дацій, д-р екон. наук, проф.

І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.

Редакційна колегія серії Юридичні науки

Кислий Анатолій Михайлович, д-р юрид. наук, проф., директор Навчально-наукового інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом — **Головний редактор.**

Ануфрієв Микола Іванович, д-р юрид. наук, проф., проф. кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Вечорек Лешик, д-р хабілітований наук правничих, директор Інституту судових експертиз ім. проф. доктора Яна Зегна в Кракові Міністерства справедливості Польщі (Польща).

Дорохіна Юлія Анатоліївна, д-р юрид. наук, доц., проф. кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Заросило Володимир Олексійович, д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Кайдашев Роман Петрович, д-р юрид. наук, проф., проф. кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Литвиненко Віктор Іванович, д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Муравйов Кирило Володимирович, д-р юрид. наук, доц., зав. кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Тімашов Віктор Олександрович, д-р юрид. наук, доц., Київський національний торговельно-економічний університет, кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права.

Фатхутдінов Василь Гайнулович, д-р юрид. наук, доц., проф. кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ.

Федоренко Владислав Леонідович, д-р юрид. наук, проф., директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України.

Яскенія Єжи, д-р хабілітований наук правничих, професор звичайний, декан відділення права, адміністрування та управління Університету Яна Кохановського в Кельце (Польща).

Випуск рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 10 від 31 жовтня 2018 р.)

Видання індексується Google Scholar

Наукові праці МАУП. — Серія : Юридичні науки. — 2018. — Вип. 2 (56). — Київ : МАУП, ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. — 122 с.: іл. — Бібліогр. у кінці ст. — Виходить 4 рази на рік.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку права. Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” (серія: Юридичні науки) за наказом Міністерства освіти і науки України від 24.10.2017 р. № 1413 включено до Переліку фахових видань як фахове видання з юридичних наук.

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

ЗМІСТ

Автори випуску	4
Заросило В. О. <i>Авіаційна безпека — окремі напрями підвищення її стану відповідно до нових вимог</i>	6
Капля О. М. <i>Теоретичні проблеми реалізації засад (принципів) кримінального процесу при здійсненні кримінального провадження</i>	11
Пархоменко-Куцевіл О. І. <i>Наукові підходи до формування понятійно-категоріального апарату визначення “корупція”</i>	17
Гевко В. В. <i>Формування внутрішнього переконання судді на засадах незалежності та безсторонності</i>	24
Дікарєв О. І. <i>Utopians’ narratives of habitués and stratagems in “geocultural turn”</i>	33
Лепех Ю. С. <i>Правотворчість Верховної Ради України: поняття та особливості</i>	47
Лісовська Ю. П. <i>Юридична логіка публічного адміністрування в антикорупційному забезпеченні кіберкапіталу України</i>	54
Хатнюк Н. С. <i>Суб’єктний склад учасників податкових правовідносин: правовий статус та класифікація</i>	62
Щокін Р. Г. <i>Цілі та завдання державної політики у сфері освіти</i>	72
Куртакова Г. О., Найченко А. М. <i>Проблеми використання електронних засобів доказування у господарському процесі</i> ...	79
Гайдай С. Г. <i>Інформація прокуратури: питання правової природи, класифікації та реалізації повноважень по роботі із інформацією</i>	86
Євчук Т. В. <i>Діяльність патрульної служби Національної поліції України та її нормативне забезпечення у сфері забезпечення публічного порядку та публічної безпеки</i>	95
Заверуха В. Г. <i>Поняття “законотворчість” як складова частина теоретичного підґрунтя нормотворчої діяльності</i>	100
Побіянська Н. Б. <i>Форма господарського договору як гарантія його дійсності</i>	104
Шевченко В. С. <i>Державна мова як засада конституційного ладу</i>	111

АВТОРИ ВИПУСКУ

THIS ISSUE'S AUTHORS

- **Гайдай Сергій Григорович** — здобувач, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0002-4962-7088> — 86
- **Гевко Віктор Васильович** — канд. юрид. наук, доц., заст. директора, Навчально-науковий ін-т права ім. Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0003-2497-7062> — 24
- **Дікарев Олександр Іванович** — канд. політ. наук, доц., проф. кафедри політології, соціології та соціальної роботи, Навчально-науковий ін-т міжнародних відносин та соціальних наук, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0002-1895-0878> — 33
- **Євчук Тетяна Володимирівна** — здобувач каф. адміністративного, фінансового та банківського права, Навчально-науковий ін-т права ім. Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0001-7952-6491> — 95
- **Заверуха Володимир Георгійович** — аспірант, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0002-0796-932X> — 100
- **Заросило Володимир Олексійович** — д-р юрид. наук, проф., зав. каф. управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності, Навчально-науковий ін-т права ім. Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0001-6935-5449> — 6
- **Капля Олександр Миколайович** — д-р юрид. наук, старший наук. співробітник, проф. каф. правових дисциплін, Одеський ін-т, МАУП. <https://orcsd.org/0000-0001-8629-0771> — 11
- **Куртакова Ганна Олександрівна** — д-р філос. в галузі права, доц. каф. господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін, Навчально-науковий ін-т права, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0002-9475-6911> — 79
- **Gaidai Serhii H.** — applicant, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0002-4962-7088> — 86
- **Gevko Victor V.** — Candidate of Legal Sciences, Associate Prof., Deputy Director, Educational and Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0003-2497-7062> — 24
- **Dikaryev Olexander I.** — candidate of political sciences, associate professor, professor of chair of political science, sociology and social work, Educational and Scientific Institute of International Relations and Social Sciences, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0002-1895-0878> — 33
- **Yevchuk Tetiana V.** — scientific degree seekers, the Department of Administrative, Financial and Banking Law, Educational and Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, IAPManagement, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0001-7952-6491> — 95
- **Zaveruhha Volodymyr G.** — graduate student, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0002-0796-932X> — 100
- **Zarosylo Volodymyr O.** — doctor of law, professor, head of the Department of Security Management, Law Enforcement And Anti-Corruption Activities, Educational and Scientific Institute of Law, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0001-6935-5449> — 6
- **Kaplya Oleksandr M.** — Doctor of Law, Senior Researcher, Professor of the Department of Legal Disciplines, Odessa Institute, IAPM, Kyiv. <https://orcsd.org/0000-0001-8629-0771> — 11
- **Kurtakova Hanna O.** — Doctor of Philosophy in Law, Associate Professor of the Department of Economic, Labor Law and Civil Law Disciplines, Educational and Scientific Institute of Law, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0002-9475-6911> — 79

- **Лепех Юлія Степанівна** — канд. юрид. наук, доц. каф. права, Львівський ін-т МАУП. <https://orcid.org/0000-0003-4530-4924> — 47
- **Лісовська Юлія Петрівна** — канд. юрид. наук, доц. каф. адміністративного, фінансового та банківського права, Навчально-науковий ін-т права ім. князя Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0001-9278-4487> — 54
- **Найченко Альона Михайлівна** — аспірант каф. господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін, Навчально-науковий ін-т права, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0003-3312-9479> — 79
- **Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна** — д-р наук з держ. управління, зав. каф. публічного управління, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0002-0758-346X> — 17
- **Побіянська Неллі Борисівна** — аспірантка, каф. господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін, Навчально-науковий Ін-т права ім. князя Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0001-5872-9281> — 104
- **Хатнюк Наталія Сергіївна** — канд. юрид. наук, доц., проф. каф. господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін, Навчально-науковий Ін-т права ім. князя Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0003-3064-7510> — 62
- **Шевченко Вячеслав Станіславович** — аспірант, МАУП, м. Київ, в. о. директора комунального вищого навч. закладу “Бердичівський медичний коледж” Житомирської обл. ради. <https://orcid.org/0000-0003-3706-3489> — 111
- **Щокін Ростислав Георгійович** — канд. юрид. наук, доц., проф. кафедри адміністративного, фінансового та банківського права, Навчально-науковий ін-т права ім. князя Володимира Великого, МАУП, м. Київ. <https://orcid.org/0000-0002-0836-8315> — 72
- **Lepeh Julia S.** — Ph.D., Associate Professor of the Department of Law, Lviv Institute of the IAPM. <https://orcid.org/0000-0003-4530-4924> — 47
- **Lisovska Yuliya P.** — Ph.D. in Law, Associate Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law, Educational and Scientific Institute of Law after Prince Volodymyr the Great, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0001-9278-4487> — 54
- **Naychenko Alena Mikhailovna** — aspirates of the Department of Economic, Labor Law and Civil Law Disciplines, Educational and Scientific Institute of Law, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0003-3312-9479> — 79
- **Parkhomenko-Kutsevil Oksana I.** — Doctor of Sciences in Public Administration, Head of the Department of Public Administration of the IAPM. <https://orcid.org/0000-0002-0758-346X> — 17
- **Pobiansky Nelly B.** — postgraduate student, department of economic, labor law and civil law disciplines, Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0001-5872-9281> — 104
- **Khatnyuk Natalia S.** — Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Economic, Labor Law and Civil Law, Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0003-3064-7510> — 62
- **Shevchenko Viacheslav S.** — postgraduate student, IAPM, Kyiv, acting Director of the Communist Higher Educational Institution “Berdychiv Medical College” of the Zhytomyr Regional Council. <https://orcid.org/0000-0003-3706-3489> — 111
- **Shchokin Rostislav G.** — Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law, Educational and Scientific Institute of Law after Prince Volodymyr the Great, IAPM, Kyiv. <https://orcid.org/0000-0002-0836-8315> — 72

С. Г. ГАЙДАЙ

<https://orcid.org/0000-0002-4962-7088>

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

ІНФОРМАЦІЯ ПРОКУРАТУРИ: ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ ПО РОБОТІ З ІНФОРМАЦІЄЮ

Наукові праці МАУП. Серія Юридичні науки, 2018, вип. 56(2), с. 86–94

<https://doi.org/10.32689-2522-4603-2018-02-86-94>

Розглянуто теоретичне обґрунтування інформаційного забезпечення напрямів роботи прокурора органів прокуратури України шляхом визначення правової природи, ролі, джерел отримання інформації в процесуальній та управлінській діяльності прокурора, а також особливостей впливу об'єктів інформаційних відносин на результати прокурорської діяльності. Внесено пропозиції щодо удосконалення порядку поводження із “прокурорською” інформацією в законодавстві про систему прокурорської діяльності.

Вплив інформатизаційних процесів у суспільстві не може пройти відокремлено від реалізації функцій та завдань держави, які безпосередньо реалізують органи влади. При цьому квінтесенція публічної інформаційної діяльності зміщується від демонстрації кількісних показників до виробництва якісного інформаційного продукту. Органи прокуратури не стали винятком від впливу нових стандартів інформаційної політики. З кожним днем масиви відомостей і даних, які циркулюють в органах прокуратури, збільшуються, розширюється перелік джерел та каналів походження інформації, а результати інформаційної діяльності потрапляють у поле зору інституцій громадського суспільства. Прокурори реалізують потенціал інформаційної взаємодії та комунікації із медіа, окремими особами як у рамках кримінального процесу щодо його питань, так і поза ним, включаючи напрям боротьби з корупцією, проведенням роботи по обізнаності населення.

Авторами, які досліджували інформаційну діяльність в органах прокуратури, є: О. М. Костенко, В. В. Лушер, А. М. Куліш, О. В. Олійник та ін. Вчені зробили свій вклад у розроблення зазначеного питання в інформаційно-правовій площині, однак сфера інформаційно-правового забезпечення напрямів та функцій органів прокуратури залишилась без належної уваги.

З метою виявлення проблем та шляхів їх подолання в напрямі реалізації повноважень по роботі з інформацією необхідно провести окреме дослідження правової природи, статусу, джерел отримання та використання прокурорської інформації в органах прокуратури.

Так, за офіційними даними Генеральної прокуратури України у період першого півріччя 2018 року зросла кількість скерованої до державних органів влади інформації про стан законності та протидію злочинності (з 1 371 до 1 441, або +5,1 %). Також збільшилась кількість здійснених виступів у електронних ЗМІ до 5 864, що перевищило на 17,9 % за перше півріччя 2017 року. Майже у половині випадків за січень–червень 2018 року інформація про результати прокурорської діяльності оприлюднювалася у мережі Інтернет (18 093 виступів), що на 55,2 % більше порівняно з першим півріччям 2017 року. Цікаво, що за перше півріччя 2018 року органами прокуратури розглянуто 3 264 (проти 2 454 за перше півріччя 2017 року, або +33 %) запити відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” щодо надання інформації про систему та функціонування прокуратури. При цьому відмовлено у задоволенні 106 (проти 118 за перше півріччя 2017 року, або –10,2 % менше) запитів, що складає 3,2 % від їх загальної кількості [1]. Зазначені дані статистики підтверджують важливість ролі інформації в інституційній та функціональній діяльності прокурора, виходячи з високої динаміки інформаційно-обмінних процесів. Водночас у зв’язку з посиленням вимог до стандартів охорони персональних даних осіб, актуалізується роль функцій прокурора в інформаційній сфері щодо питань захисту інформаційних прав, свобод та інтересів.

Перехід до електронного документообігу, розширення технологій обробки та аналізу інформації, її автоматична фрагментація вимагає від прокурора освоєння нових навиків інформаційно-аналітичної діяльності. Саме вона є важливою складовою організації роботи прокурора. Тому наявність якісної інформації є лише першим кроком до ефективних результатів інформаційної діяльності. За допомогою глибокого аналізу прокурором власної діяльності та її результатів, можливо отримати на цій підставі нову інформацію — узагальнений інформаційний продукт, який вже буде використаний при прийнятті наступних управлінських рішень і забезпечуватиме їх реалізацію. А тому для ефективної інформаційної та інформаційно-аналітичної діяльності в органах прокуратури необхідно з’ясувати правові засади феномену інформації, її сутності, змісту, видів, правового статусу тощо.

Не є таємницею, що в науці інформаційного права увага до інформації прикована особливим чином, оскільки саме інформація становить квінтесенцію інформаційного права, яке покликане врегульовувати суспільні відносини між людьми. У найбільш загальному та зрозумілому сенсі інформацію розуміють як відомості про навколишній світ, що протікають у ньому; повідомлення, що інформують про стан справ, про стан чого-небудь [2, 21].

“Інформація” як категорія наукового пізнання є багатогранним та різноаспектним виявом. О. П. Дзьобань, спробувавши узагальнити методологію думок з приводу пояснення семантичної природи “інформації”, дійшов ви-

сновку, що в сучасній науці можна виділити наступні основні значення поняття інформації: повідомлення, інформування про положення справ, відомості про що-небудь, які передаються людьми — традиційне, “донаукове” розуміння інформації; зменшувана невизначеність, що знімається в результаті отримання повідомлень; повідомлення, нерозривно пов’язане з управлінням; сигнали в єдності синтаксичних, семантичних і прагматичних характеристик; передача, відображення різноманітності в будь-яких процесах і об’єктах [3, 25].

Не породжуючи додаткової полеміки із зазначеного питання, для цілей дослідження правової природи інформації як об’єкта діяльності прокурора органів прокуратури, цілком достатньо визначення інформації, що регламентоване Законом України “Про інформацію” від 02.10.1992 № 2657-XII. Так, вказаним Законом інформація окреслена як будь-які відомості та/або дані, що можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [4]. Як уже зазначалося, виконання повноважень в органах прокуратури цілком неможливе без феномену інформації. Обмін даними, створення певних документів, які відтворюють та зберігають відомості, отримання та опрацювання інформації, її знищення чи відновлення або вчинення інших дій із даними, за великим рахунком є об’єктом інформаційної діяльності прокурора, а тому він є повноцінним учасником інформаційних правовідносин у всіх його виявах. Не буде хибним також твердження про те, що інформація є ключовим засобом процесуальної, управлінської діяльності прокурора. Інформаційний статус прокурора корелюється, найперше, з тією інформацією, з якою працює прокурор, а вже методи інформаційної діяльності обираються, виходячи із правового режиму даних. Загалом робота з інформацією в органах державної влади — це регламентована нормами права діяльність. Нормативні акти встановлюють засади не тільки такої діяльності, а й самої інформації, яка перебуває в обігу, правових формах її відображення та необхідна для досягнення цілей публічної адміністрації через виконання повноважень публічними особами.

Закон України “Про прокуратуру” в аспекті ознак інформації, як об’єкта інформаційної діяльності прокуратури, встановлює наступне: по-перше, основними засадами прозорості є вільний доступ до інформації довідкового характеру, надання інформації на звернення фізичних осіб (п. 9 ч. 1 ст. 3 Закону); по-друге, форми оприлюднення інформації про діяльність прокуратури: загальнодержавні та місцеві друковані засоби масової інформації, офіційні веб-сайти органів прокуратури (ч. 4 ст. 6 Закону); по-третє, відкритість, публічність інформації в цілях проведення конкурсних процедур на посаду прокурора (ст. 8 Закону), наприклад, загальнодоступність інформації про результати кваліфікаційного іспиту та місце кандидата на посаду прокурора; по-четверте, повноваження прокурорів, які обіймають адміністративні посади, щодо організації інформаційно-аналітичного забезпечення, ведення статистики та аналізу прокурорами нижчого рівня (п. 8 ч. 8 ст. 8-1, п. 9 ч. 1 ст. 11, п. 42 ч. 1 ст. 13 Закону); по-п’яте, можливість отримання прокурорами інформації, яка належить до відання інших суб’єктів владних повноважень

для цілей здійснення представництва інтересів держави у суді (ч. 4 ст. 23 Закону); по-шосте, можливість прокурора отримувати інформацію, яка містить відомості та дані про умови тримання суб'єктів у місцях обмеження, позбавлення волі та поводження з ними (п. 2 ч. 1 ст. 26 Закону) в рамках реалізації повноважень із захисту прав; по-сьоме, особливий вид інформації — “інформації щодо доброчесності” кандидатів на посаду прокурора” (ч. 5 ст. 32 Закону), яка може подаватися громадськими організаціями та фізичними особами до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів; по-восьме, особливості збирання та обробки інформації про дисциплінарні правопорушення прокурорів (ст. 46 Закону); по-дев'яте, особливості публікації інформації про міжвідомчі міжнародні договори України, укладені Генеральною прокуратурою України в інформаційному бюлетені “Офіційний вісник України” (ч. 3 ст. 94 Закону) [5].

Таким чином, можна стверджувати про поверхневу роль інформації як самостійної категорії інформаційного права в діючому Законі України “Про прокуратуру”. З іншого боку, це цілком зрозуміло, оскільки законодавство з питань прокурорської діяльності не є інформаційно-правовим, до того ж регулювання інформаційної складової в діяльності органів прокуратури є лише частиною загальних положень про систему прокуратури в Законі України “Про прокуратуру” і використовується для доповнення змісту засад функціональної діяльності в тих обсягах, які необхідні. Проведений аналіз положень Закону України “Про прокуратуру”, що стосуються визначення особливостей правової природи та функціонування інформації щодо роботи прокурора як самостійного суб'єкта інформаційного, дає можливість стверджувати про відсутність системного підходу в урегулюванні інформаційного статусу прокурора. З-поміж іншого неможливо встановити і призначення “інформаційного сегменту” та “інформаційного продукту” в діяльності прокурора.

Окремі аспекти роботи з різними типами та видами інформації визначені в тих положеннях Закону, де зазначаються повноваження прокурорів, зокрема, прокурори, які обіймають адміністративні посади в органах прокуратури, організовують інформаційно-аналітичне забезпечення та контролюють здійснення статистичної та звітної діяльності підлеглих прокурорів. Водночас у нормах Закону чомусь відсутні положення про інформаційно-аналітичну діяльність самих прокурорів. Також звернено увагу на підвищення регуляторної ролі інформаційної складової у функціонуванні органів прокуратури загалом, а саме при реалізації засади прозорості та форм, що з неї випливають, у тому, що стосується відомостей про конкурсні процедури, дисциплінарні провадження в органах прокуратури та ін.

Схоже нормативне регулювання правової природи інформації, її статусу та використання з метою правоохорони можна відшукати у спеціалізованих законодавчих актах з питань регулювання діяльності Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, судів, Служби безпеки України. Наприклад, спільною ознакою для всіх є обов'язок поширення інформації про діяльність правоохоронних та судових органів громадському суспільству, окрім публікації відомостей з обмеженим доступом. Однак у

п. 4 ст. 9 Закону України “Про Національну поліцію” передбачено, що поліція може оприлюднювати (поширювати) інформацію з обмеженим доступом, але лише у випадках та в порядку, визначеному законом [6].

На відміну від нормативно-правових актів щодо функціонування прокуратури, в спеціалізованих законах, які регламентують діяльність інших правоохоронних органів, особлива регуляторна увага приділяється інформаційно-аналітичній діяльності, а також роботі щодо збору, обміну інформації, яка становить інтерес у процесі розслідування злочинів, правопорушень. Для таких цілей Законами України “Про Національну поліцію”, “Про Службу безпеки України”, “Про Національне антикорупційне бюро України” передбачено повноваження з прямого доступу до інформації інших органів влади (п. 3. ч. 1 ст. 17 Закону України “Про Національне антикорупційне бюро України”), створення та адміністрування відомчих реєстрів та баз даних (ст. 25 Закону України “Про Національну поліцію”; п. 12 ст. 25 Закону України “Про Службу безпеки України”) [6–8].

З точки зору інформаційного процесу, прокурор вступає в роботу з інформацією, яка отримана аналітичним чи інших шляхом, з метою перевірки джерел законності її збору. Таким чином, можна стверджувати, що він реалізує свою функцію процесуального нагляду в кримінальному процесі через окремий вид творчої, інтелектуально-розумової узагальнювальної інформаційної діяльності.

Концентруючись на функціональній діяльності органів прокуратури, слід відмітити її основні напрями діяльності. Наприклад, Н. Наулік та Г. Мамедов зауважують, що вид діяльності прокурора зумовлюється не лише його прямими завданнями, які визначені в законодавстві, а й соціальним призначенням прокуратури, що характеризується визначенням спеціальним предметом відання, формами, методами й правовими засобами реалізації правоохоронної діяльності, спрямованістю на розв’язання відповідних завдань, і здійснюється у межах властивої йому компетенції [9, 18]. Відповідь на питання про соціальне призначення прокурора як суб’єкта інформаційного права буде закономірним продовженням його особливостей інформаційної діяльності у поєднанні з компетенцією та ознаменуватиметься, насамперед, захистом інформаційних прав та свобод осіб, публічного інформаційного інтересу держави, дотриманням меж потенційних обмежень інформаційних свобод громадян при здійсненні щодо них заходів кримінального процесуального характеру.

Електронна інформація, що міститься в глобальній мережі Інтернет, є досить потужним джерелом відомостей, яку прокурор може використовуватися для кожного функціонального напрямку. Наприклад, відомості з офіційних веб-сайтів органів державної влади можуть містити нормативно-правове регулювання відомчої діяльності, наприклад, рішення, розпорядження, інші управлінські акти, в яких прокурори можуть відшукати підстави для вжиття заходів щодо представництва.

У зв’язку із зазначеним, об’єктивно потрібно погодитися з тим, що професійна таємниця про діяльність прокурора, у її класичному нормативному ро-

зумінні, не існує і не потребує додаткового впровадження як окремого виду інформації з обмеженим доступом в силу наступного:

по-перше, оскільки прокурор є публічною особою, його діяльність за загальним правилом є відкритою, а доцільність віднесення окремої інформації до відомостей з обмеженим доступом (якими є службова, конфіденційна та таємна інформація) потребує достатніх аргументованих підстав, які необхідні в демократичному суспільстві для досягнення цілей прокуратури;

по-друге, професійна таємниця не являється окремим видом охоронюваної інформації у нормативно-правовому регулюванні органів прокуратури;

по-третє, необхідний обсяг інформації, що впливає із професійної таємниці, на наш погляд, вже передбачено охороною грифом “Для службового користування”.

Слід зауважити, що в органах прокуратури сформувалася особлива унікальна інформація, яка розкриває методи та способи ефективної процесуальної, управлінської діяльності. Такі відомості накопичувалися роками, досвідом та щоденним виконанням професійних обов’язків. Більш того, в рамках кримінальної процесуальної діяльності професійні прокурорські знання є предметом особливого вивчення стороною захисту. Тактичні прийоми при реалізації представництва, різноманітні оперативні комбінації взаємодії з правоохоронними органами, стратегії підтримки державного обвинувачення — це особливого роду інформація, яка трансформувалися в окремий сегмент знань. Основна відмінність зазначеної інформації від службової таємниці полягає в тому, що вона, звичайно, не міститься в службових документах, рішеннях, на які можна накласти гриф конфіденційності. Прокурор є носієм такої інформації поза професійною діяльністю в органах прокуратури навіть після звільнення з органів. А її розголошення може завдати суттєвої шкоди ефективній системі публічного обвинувачення та процесуальній доказовій діяльності. Відповідь на питання доцільності охорони та збереження у таємниці таких відомостей однозначна. Проте зазначена інформація не може являтися самостійним предметом та видом інформації з обмеженим доступом. Виходячи з усталеної практики регулювання подібного роду відносин, можна констатувати, що найбільш доцільним виглядає її віднесення до предмета регулювання правилами професійної етики та поведінки працівників прокуратури.

З відкритою інформацією прокурор працює в усіх напрямках своєї функціональної діяльності. Як відомо, інформаційно-правовими нормами, розпочинаючи від Конвенції про захист основоположних прав, Конституції України, продовжуючи законодавством у сфері правового регулювання інформації, декларується свобода інформаційної діяльності та всебічне забезпечення права на доступ до інформації.

Публічна інформація являється особливим об’єктом інтересу громадськості, оскільки відображає владні процеси, функціонування демократичних інституцій тощо. Органи прокуратури та прокурори як суб’єкти, яким делеговано виконання функцій органів прокуратури, є розпорядниками,

тримачами публічної інформації, що стосується інституції органів прокуратури, виконання неї функцій держави.

Публічна інформація про діяльність прокуратури, прокурорів може поширюватись як в електронному, так і паперовому вигляді, як за запитом, так і в порядку та на виконання вимог положень законодавства.

Стосовно прокурора як суб'єкта інформаційної публічної діяльності, необхідно вказати на ключову роль тих прокурорів, які займають адміністративні посади в органах прокуратури. Вони організовують, контролюють та звітують про забезпечення доступності публічної інформації.

Значне поширення публічної інформації відбувається за участі прокурорів вищого рівня при взаємодії із ЗМІ. У попередніх параграфах згадувалося, до речі, про притаманну медіа-компетентність (здатність та необхідність підтримки постійної комунікації із ЗМІ) зазначеним категоріям посад.

Висновок.

1. У статті надано теоретичне обґрунтування “прокурорської інформації” як елементу інформаційного забезпечення напрямів роботи прокурора органів прокуратури України шляхом визначення правової природи, ролі, типів інформації в процесуальній та управлінській його діяльності, а також особливості впливу об'єктів інформаційних відносин на результати прокурорської діяльності.

Виокремлено фактори впливу інформаційних процесів, інформаційних технологій та динаміки виробництва, обміну інформації на функціональну діяльність прокурора як публічної особи в інформаційно-правовій державі: результати діяльності все частіше потрапляють в поле зору критики інституцій громадського суспільства; розширився потенціал інформаційної взаємодії та комунікації прокурорів із медіа, окремими особами як у межах кримінального процесу, так і поза ним, включаючи сферу боротьби з корупцією, проведення роботи у сфері правової обізнаності населення; з'явилася необхідність вироблення офіційної політики реагування на дезінформацію про діяльність прокурора; підвищилися вимоги до якості інформаційного продукту, створюваного прокурорами в кримінальній юстиції та поза її межами; підвищилися вимоги до інформаційно-аналітичних навиків, знань та вмінь прокурора; збільшився поріг прозорості та публічності прокурора в суспільстві; з'явилися нові інформаційно-правові повноваження, обов'язки та види інформаційної діяльності прокурора.

2. Обґрунтовано тезу про те, що особлива природа інформаційного статусу прокурора корелюється з тією інформацією, з якою працює прокурор, що і відрізняє його від інших категорій публічних осіб.

3. Доведено, що встановлені законом нормативні повноваження впливають на обсяг та види інформації, з якою працюють прокурори, оскільки прямо передбачають можливості вступу в певний інформаційний процес, або наявність права на отримання певних відомостей. Із цього випливає, що реформа в органах прокуратури, яка ліквідувала загальний нагляд, обмежила прокурора в роботі з інформацією у сфері нагляду за додержанням і правильним застосуванням законів органами виконавчої влади, підприєм-

ствами, установами, організаціями незалежно від підпорядкування та форм власності.

4. Визначено вияви “інформаційно-правової складової” в Законі України “Про прокуратуру” та встановлено роль інформації як категорії інформаційного права при досягненні завдань прокуратури:

по-перше, простежується “несистемність” вживання об’єктів інформаційно-правового регулювання в нормах діючого Закону України “Про прокуратуру”;

по-друге, регулювання інформаційної складової в діяльності органів прокуратури охоплюється загальними положеннями про систему прокуратури і використовується для доповнення змісту засад функціональної діяльності в тих нормативних обсягах, які необхідні;

по-третє, спостерігається відсутність комплексного підходу в урегулюванні інформаційного статусу прокурора, як суб’єкта інформаційно-правової діяльності, тобто неможливо ідентифікувати “інформаційний прокурорський продукт”, його джерела та взаємодію з інституціями інформаційного права тощо;

по-четверте, декларуються окремі аспекти роботи прокурора з різними типами та видами інформації, що зустрічається у тих положеннях, де зазначаються повноваження прокурорів, наприклад: прокурори, які обіймають адміністративні посади в органах прокуратури, організовують інформаційно-аналітичне забезпечення та контролюють створення статистичної та звітної інформації у прокурорів нижчого рівня (ст. 11, ст. 12);

по-п’яте, звертається увага на підвищення регуляторної ролі інформації про інституційну діяльність органів прокуратури загалом, а саме в реалізації засади прозорості та впливаючих із неї форм, що стосуються відомостей про конкурсні процедури, дисциплінарні провадження в органах прокуратури та ін.;

по-шосте, прокурор може вступати в роботу з інформацією, яка отримана аналітичним чи інших шляхом з метою перевірки джерел законності її збору, таким чином, можна стверджувати, що він реалізує свою функцію процесуального нагляду в кримінальному процесі через окремий вид творчої, узагальнювальної інформаційної діяльності.

Джерела

1. Аналітична довідка про стан протидії злочинності, корупції та прокурорсько-слідчу роботу на території України за січень–червень 2018 року // Генеральна прокуратура України: веб-сайт. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statistics.htm>
2. Копылов В. А. Информационное право. Москва: Юристъ, 1997. 282 с. // BDU-nun Elektron Kitabxanası: веб-сайт. URL: http://elibrary.bsu.az/books_rax/N_120.pdf
3. Дзьобань О. П. Філософія інформаційного права: світоглядні й загальнотеоретичні засади: монографія. Харків: Майдан, 2013. 360 с.
4. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. Законодавство України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

5. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст.12. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379. Законодавство України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
7. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України України. 1992. № 27. Ст. 382. Законодавство України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 47. Ст. 2051. Законодавство України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
9. Наулік Н., Мамедов Г. Трансформація функцій прокуратури України в сучасних умовах // Вісн. Нац. акад. прокуратури України. 2017. № 1. С. 15–20.

Gaidai S. Information of the prosecutor's office: issues of legal nature, classification and implementation of powers to work with information.

The article provides theoretical substantiation of the information provision of the directions of the work of the prosecutor and the prosecutor's offices of Ukraine by defining the legal nature, role and sources of obtaining information in the procedural and managerial activities of the prosecutor, as well as the peculiarities of the influence of objects of information relations on the results of prosecutorial activities.

The author focuses on the transition to electronic document circulation, the expansion of technology processing and analysis of information by the prosecutor's office.

In general, the article provides a theoretical substantiation of "prosecutorial information" as an element of information provision of the directions of the work of the prosecutor and the prosecutor's office of Ukraine. The legal nature of the types of information used in the work of the prosecutor's office and its role in the work of the prosecutor's office is determined. At the same time, the peculiarities of the influence of information and information legal relations on the results of prosecutorial activities are considered.

The factors of influence of information processes, information technologies and dynamics of creation of information and its exchange on the functional activity of the public prosecutor as a public figure in the information-legal state are distinguished. Usually due to information leakage, the results of the activities of the prosecutor's office fall into the field of civil society and are sources of criticism of the work of the prosecutor's office.

The thesis is based on the fact that the special nature of the informational status of the prosecutor is correlated with the information with which the prosecutor works, which distinguishes him from other categories of public persons.

It is proved that the statutory regulatory powers affect the scope and types of information that prosecutors work because they directly envisage the possibility of joining a certain information process or the availability of certain information.

The manifestations of the "information and legal component" in the Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" were determined and the role of information as a category of information law was established in the course of reaching the tasks of the prosecutor's office.

<https://doi.org/10.32689-2522-4603-2018-02-86-94>

Надійшла 20 жовтня 2018 р.